

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 012873 15 Uvp
Banja Luka, 20.10.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Edine Čupeljić, predsjednika vijeća, Smiljane Mrše i Merside Bjelobrk članova vijeća, uz sudjelovanje Mire Mačkić, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi D.L. iz S., kojeg zastupa punomoćnik V.R., advokat iz B., Ul. ... (u daljem tekstu: tužilac), protiv akta broj 16-03/4-1-2-560-921/2011 od 12.9.2013. godine, tuženog Ministarstva ... RS, u predmetu utvrđivanja statusa ratnog vojnog invalida, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 012873 13 U od 11.02.2015. godine, u nejavnoj sjednici vijeća održanoj 20.10.2016. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 012873 13 U od 11.02.2015. godine se ukida i predmet vraća tom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Pobijanom presudom uvažanjem tužbe poništen je uvodno označeni akt tuženog, kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv rješenja Odjeljenja za ... Opštine S. broj 03/1-1-560-428/08 od 19.02.2008. godine, kojim je tužiocu priznat status ratnog vojnog invalida (RVI), IV kategorije sa 80% invaliditeta i pravo na ličnu invalidninu u mjesečnom iznosu od 41% od osnovice, počev od 01.6.2007. godine pa nadalje, dok postoje zakonom propisani uslovi, odnosno trajno. U postupku revizije ukinuto je navedeno prvostepeno rješenje te odlučeno da tužiocu prestaje svojstvo ratnog vojnog invalida i pravo na ličnu invalidninu sa 01.5.2010. godine uz obrazloženje da nije ispunjen uslov iz člana 4. stav 1. Zakona opravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske - prečišćeni tekst („Službeni glasnik RS“ broj 55/07, 39/08 i 118/09), s obzirom da je procenat vojnog invaliditeta kod tužioca po osnovu bolesti zadobijene za vrijeme vršenja vojne dužnosti utvrđen u visini od 30%, a ne najmanje 40% kako propisuje ta odredba.

Uvažanje tužbe i poništenje osporenog akta sud je obrazložio slijedećim razlozima: da drugostepena ljekarska komisija nije mogla konstatovati da je oboljenje tužioca multifaktorijalno oboljenje, s obzirom da nije utvrdila a zatim cjelovito objasnila na osnovu priloženih medicinskih dokaza, koji su to drugi faktori (ako su uopšte uticali), na nastanak tužiočevog oboljenja, tj. da nije utvrdila a što je bilo neophodno, da li je neko od tužiočevih bliskih srodnika bolovao od ovog oboljenja, te ako jeste da li je to u uzročnoj vezi sa njegovom bolešću. Kako nema takvih dokaza, da se ne može iznositi tvrdnja da je to oboljenje izrazito konstitucionalno uslovljeno, već se u odsustvu takvih faktora vojni invaliditet tužiocu mora priznati u cjelosti. Ovo tim prije, što se, kako se nadalje obrazlaže, u upravnom spisu zatiču

dokazi koji su suprotni zaključku drugostepene ljekarske komisije i tuženog organa, a koji „pouzdana ukazuju da u konkretnom slučaju ne postoje endogeni faktori već da ta egzogenost (spoljašnost) ima svoje porijeklo (uzrok) u tužiočevoj vojnoj angažovanosti u VRS tokom proteklog rata i onome što je doživio za to vrijeme“. Na tu okolnost sud pominje nalaz i mišljenje drugostepene ljekarske komisije broj 118/2010 od 20.4.2010. godine, iz kojeg proizlazi da se kod tužioca radi o akutnom psihijatrijskom oboljenju te da u spisu predmeta nema dokaza o postojanju bolesti prije naznačenog datuma nastanka bolesti (03.10.1993. godine), što potvrđuje i prvostepena ljekarska komisija u svom nalazu i mišljenju broj 67/2008 od 07.2.2008. godine; da se u upravnom spisu zatiče i potvrda dr. M.P. ratnog ljekara S. brigade od 14.12.2007. godine, koji potvrđuje da je tužilac evidentiran u protokolu brigadnog saniteta „Sjenina 93“ pod rednim brojem 2708, zbog smetnji kvalifikovanih kao akutni stresni poremećaj i da je upućen na neuropsihijatrijski pregled. Sud zaključuje da navedeni dokazi posmatrani ponaosob i u međusobnoj vezi pouzdano ukazuju na sasvim suprotan zaključak od zaključka koji želi ishoditi tuženi u pogledu uzroka navedene tužiočeve bolesti, jer da ti dokazi koji nisu cijinjani od strane tuženog ukazuju da se u konkretnom slučaju uzrok tužiočeve bolesti nalazi u egzogenim faktorima, a ne u endogenim, zbog čega mu vojni invaliditet po osnovu te bolesti treba priznati u cjelosti, a ne djelimično.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev), tuženi pobija njenu zakonitost zbog povrede zakona i opšteg akta. Ističe da je presuda zasnovana na navodima i razlozima tužbe kojim se osporava nalaz i mišljenje nadležne ljekarske komisije, a u obrazloženju sud ne vrši ocjenu zakonitosti osporenog akta, niti se izjašnjava o razlozima koji su bili odlučujući za organ za prihvatanje takvog nalaza i mišljenja sa aspekta primjene zakona i opšteg akta, a koji su dati u obrazloženju osporenog akta što znači da sud nije utvrdio koje odredbe zakona i opšteg akta su povrijeđene donošenjem tog rješenja; da je neprihvatljivo obrazloženje suda dato u predmetnoj presudi koje zadire u medicinski aspekt kvalifikacije prirode oboljenja i analizu medicinske dokumentacije u spisu jer da sud nema medicinsko znanje i neograničenu slobodu ocjene prihvatljivosti obrazloženja kolektivnog organa vještačenja, već da ta ocjena mora da se kreće isključivo u okviru pravila propisanih zakonom i opštim aktima. Dodaje da je komisija nakon uvida u svu raspoloživu dokumentaciju u spisu predmeta ostala kod svog prethodnog nalaza u vezi sa dvije presude nižestepenog suda i presudom Vrhovnog suda RS broj 11 0 U 003856 11 Uvp od 06.07.2011. godine u istoj pravnoj stvari, pa smatra da je sud po novoj tužbi bio dužan postupiti u skladu sa članom 51. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik RS“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), odnosno poništiti osporeni upravni akt i sam riješiti stvar presudom koja će zamijeniti upravni akt. Ovo iz razloga što je nižestepeni sud tri puta poništavao osporeni akt, pa proizlazi da je sud pobijanu presudu donio uz povredu člana 51. ZUS, jer da nije dao obrazloženje o tome da li je tuženi organ postupio ili nije po primjedbama i pravnom shvatanju tog suda, kao i Vrhovnog sud RS, kao i uz povredu člana 25. stav 2. ZUS, jer je mogao da zbog složenosti upravne stvari ili ako nađe da je to potebno radi boljeg razjašnjenja stvari održati usmenu raspravu. U tom smislu je sud mogao da otkloni nedostatak na koji je ukazao u pogledu upotpunjavanja nalaza i mišljenja koji bi trebao biti obrazložen da bi zadovoljio sud, jer je imao mogućnost da zakaže raspravu uz prisustvo članova drugostepene ljekarske komisije i razjasni stvar. Predložio je da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači ili ukine i predmet vrati na ponovno suđenje i donošenje presude u smislu člana 51. ZUS.

U odgovoru na zahtjev tužilac je istakao da je njegova bolest nastala kao posljedica ratnih dešavanja pa su iz tog razloga bez ikakvog činjeničnog i pravnog osnova navodi iz zahtjeva, kojima se tvrdi da je bolest nastala zbog drugih uzroka koji nemaju veze sa ratnim dešavanjima. Ističe da se već 18 godina liječi zbog bolesti čiji je tok progresivan, zbog čega je

potrebno utvrditi procenat njegove invalidnosti u visini od 100%. Smatra da nije došlo do povrede člana 51. u vezi sa članom 29. ZUS, jer je sud ukazao na nedostatke razloga nalaza i mišljenja drugostepene ljekarske komisije a time i razloge obrazloženja osporenog akta. Predložio je da se zahtjev odbije kao neosnovan.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu, osporeni akt, i cjelokupne spise predmetne upravne stvari i ovog upravnog spora na osnovu odredbe člana 39. ZUS, ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Kako proizlazi iz dokaza u spisima upravnog predmeta tužilac je podnio zahtjev za ostvarivanje statusa ratnog vojnog invalida dana 31.5.2007. godine, po kojem je donijeto prvostepeno rješenje 19.2.2008. godine, kojim je tužiocu priznat status RVI IV kategorije sa 80% vojnog invaliditeta po ocjenskoj tački T-231-a od 80%. Tužilac je bio nezadovoljan tako utvrđenom kategorijom vojnog invaliditeta, pa je protiv tog rješenja izjavio žalbu koja je odbijena kao neosnovana rješenjem tuženog od 29.4.2010. godine, a istovremeno je vršeci reviziju prvostepenog rješenja isto ukinuto i riješeno tako što je tužiocu utvrđen prestanak svojstva ratnog vojnog invalida. Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 003856 10 U od 27.12.2010. godine, to rješenje je poništeno zbog nedostatka nalaza i mišljenja nadležne ljekarske komisije u smislu nenavođenja trajanja i vrste tegoba kojima je invalid bio izložen, pa da utvrđeni procenat invaliditeta ne zadovoljava uslove iz člana 10. stav 2. Pravilnika o radu ljekarskih komisija („Službeni glasnik RS“ broj 22/93). Presudom Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 003856 11 Uvp od 06.7.2011. godine, odbijen je zahtjev tuženog za vanredno preispitivanje te presude, uz obrazloženje da je potrebno da nalaz i mišljenje ljekarske komisije bude dovoljno obrazloženi zbog činjenice davanja drugačijeg, bitno različitog nalaza i mišljenja u odnosu na nalaz ljekarske komisije od 07.2.2008. godine. U ponovnom postupku donijeto je rješenje od strane tuženog dana 14.9.2011. godine, kojim je ponovo kod tužioca utvrđen prestanak statusa ratnog vojnog invalida, ali je isto rješenje poništeno od strane nižestepenog suda presudom broj 11 0 U 008147 11 U od 29.5.2013. godine iz razloga što dati nalaz i mišljenje ljekarske komisije od 6.9.2011. godine nije bio dovoljno obrazložen. Tuženi je ponovo donio rješenje u izvršenju pobijane presude dana 12.9.2013. godine, koje je poništeno pobijanom presudom.

Obrazloženje rješenja tuženog zasnovano je na nalazu i mišljenju drugostepene ljekarske komisije od 13.8.2013. godine i dopuni tog nalaza od 03.9.2013. godine kojim je konstatovano da je medicinska dokumentacija koju je tužilac dostavio 03.7.2013. godine od ranije postojala u spisima predmeta, a to je zdravstveni karton broj 39323 DZ S., medicinski karton iz perioda rata broj protokola 2708/93, potvrda ratnog ljekara dr. M.P. i uvjerenje o učešću u ratu, te da je pored navedene izvršen uvid u ostalu priloženu medicinsku dokumentaciju o liječenju tužioca od 1993. godine. Konstatovano je da je tužilac učesnik OS VRS od 03.6.1992. do 20.2.1994. godine i od 25.9.1995. do 21.3.1996. godine; da se oštećenje njegovog organizma cijeni po osnovu T-231-a 80% po osnovu psihičkog oboljenja ispoljenog u toku učešća u OS VRS, a koje spada u grupu multifaktorijalno uslovljenih oboljenja, koje se prema članu 10. stav 1. Pravilnika o utvrđivanju procenta vojnog invaliditeta („Službeni glasnik RS“ broj 22/93) ne uzimaju kao osnov za utvrđivanje vojnog invaliditeta, a izuzetno, ukoliko je bolest ispoljena u toku vršenja vojne službe što je situacija kod ovog invalida da se uzima da je uticaj okolnosti vršenja vojne dužnosti (više od 2 godine), kada su se ispoljili prvi simptomi bolesti (nakon godinu dana), opšte okolnosti vršenja službe tokom ratnih dejstava te starosna dob imenovanog uticali na razvoj oboljenja u smislu uobičajenog toka istog, pa da se djelimično priznaje vojni invaliditet u visini od 30% u odnosu na ukupno tjelesno oštećenje prema članu 10. stav 2. Pravilnika o utvrđivanju procenta vojnog invaliditeta. Dato je obrazloženje da je do

razlike u ocjeni u odnosu na nalaz iz 2008. godine došlo zbog toga što je prilikom ocjene vojnog invaliditeta sada primjenjen člana 10. stav 1. Pravilnika o utvrđivanju procenta vojnog invaliditeta, što prethodno nije bio slučaj.

U obrazloženju pobijane presude sud konstatuje da se na bazi provedenih dokaza može donijeti zaključak da je bolest kod tužioca uslovljena egzogenim faktorima, i u tom smislu daje uputu tuženom da postupi po pravnom shvatanju i primjedbama iz te presude, a istovremeno osporeni akt poništava zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ne prihvatajući prijedlog iz tužbe da s obzirom da su već donijete dvije uvažavajuće presude od strane istog suda, donese presudu u smislu člana 31. stav 3. ZUS. Prijedlog da sud održi usmenu raspravu je iznio tuženi u zahtjevu što znači da je sud propustio da donese odluku primjenom člana 51. uvezi sa stavom 2. člana 25. ZUS i riješi predmetnu upravnu stvar u punoj jurisdikciji. Na ovakav način, sud iako nema medicinsko znanje, na što tuženi osnovano ukazuje nije mogao da ne prihvati nalaz ljekarske komisije da se radi o djelimično uslovljenom endogenom karakteru oboljenja, i nije mogao donijeti zaključak da se pouzdano na osnovu provedenih dokaza može zaključiti da se kod tužioca radi o oboljenju izazvanim egzogenim faktorom.

Odredbom člana 51. ZUS je propisano da ako nadležni organ poslije poništenja osporenog upravnog akta donese upravni akt protivno pravnom shvatanju suda, ili protivno primjedbama suda u pogledu postupka, pa tužilac podnese novu tužbu, sud je dužana u ovim slučajevima poništiti osporeni upravni akt i sam riješiti stvar presudom. Takva presuda u svemu zamjenjuje upravni akt nadležnog organa.

Odredbom stava 2. člana 25. ZUS je propisano da zbog složenosti sporne stvari ili ako nađe da je to potrebno radi boljeg razjašnjenja stvari, sud može riješiti da se održi usmena rasprava. Sud može održati usmenu raspravu i u slučaju kad je neka od stranaka u tužbi, odnosno blagovremenom odgovoru na tužbu predložila da se rasprava održi.

Odredbom stava 5. člana 31. ZUS je propisano da ako sud poništi upravni akt, a ako priroda stvari to dozvoljava i ako rezultati postupka pružaju pouzdan osnov za to, može presudom riješiti upravnu stvar. Takva presuda u svemu zamjenjuje poništeni akt.

Tužilac je u tužbi istakao da je tuženi dva puta donio rješenje koje je poništeno u upravnom sporu pa da tuženi očigledno ne odstupa od svog potpuno pogrešnog pravnog pristupa ovom sporu pa je predložio da sud ovu upravnu stvar riješi u smislu člana 31. stav 5. ZUS, ili da tužbu uvaži i osporeni akt poništi.

U dogovoru na tužbu tuženi je predložio održavanje usmene rasprave u smislu člana 25. stav 2. ZUS, jer da se tužbom osporava utvrđeni procenat vojnog invaliditeta odnosno osporava se nalaz i mišljenje drugostepene ljekarske komisije zbog čega je potrebno održati usmenu raspravu na kojoj će se saslušati članovi ljekarske komisije, radi boljeg razjašnjenja stvari. Ovakav prijedlog je ponovio i u zahtjevu.

Iako sud u pobijanoj presudi ne prihvata prijedlog tužbe da riješi predmetnu upravnu stvar u sporu pune jurisdikcije, obrazloživši uvaženje tužbe i poništenje osporenog akta nedostacima osporenog akta u pogledu povrede pravila postupka, nepravilno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, što je rezultiralo pogrešnom primjenom materijalnog prava na štetu tužioca, ipak konstatuje da nije sporno da je tužiočeva bolest nastala u toku vršenja vojne dužnosti što da proizlazi iz nalaza i mišljenja drugostepene ljekarske komisije od 20.04.2010. godine, nalaza prvostepene ljekarske komisije od 07.02.2008. godine te iz potvrde od

14.12.2007. godine dr. M.P. ratnog ljekara srbačke brigade. Zaključuje da ti dokazi posmatrani pojedinačno i u međusobnoj vezi pouzdano ukazuju na sasvim suprotan zaključak od zaključka koji želi ishoditi tuženi u pogledu uzroka tužiočeve bolesti, da ti dokazi koji nisu cijenjeni od strane tuženog organa ukazuju da se u konkretnom slučaju uzrok tužiočeve bolesti nalazi u egzogenim faktorima, a ne u endogenim, zbog čega mu vojni invaliditet treba priznati u cjelosti a ne djelimično. Proizlazi da sud suprotno svom zaključku iz kojih razloga uvažava tužbu i poništava osporeni akt, ocjenjuje nabrojane dokaze i zauzima stav da tužiocu treba priznati vojni invaliditet u cjelosti a ne djelimično iako odbija prijedlog tužioca da postupi u smislu stava 5. člana 31. ZUS uz obrazloženje da podaci postupka zbog navedenih propusta nisu pružali pouzdan osnov za takvo odlučivanje. Pri tom ne daje odgovor zašto nije prihvatio prijedlog tuženog u odgovoru na tužbu da postupi po odredbi stava 2. člana 25. ZUS. Ove kontradiktornosti čine presudu nerazumljivom, jer su razlozi njenog obrazloženja u suprotnosti sa odlukom kao u izreci.

Osnovano tuženi ukazuje da je pobijana presuda donijeta povredom odredbe člana 51. ZUS. U situaciji kad se treći put poništava osporeni akt u istoj upravnoj stvari, a tužilac predlaže da sud donese presudu u smislu odredbe stava 5. člana 31 ZUS, te tuženi predlaže održavanje usmene rasprave uz učešće članova ljekarske komisije koji će razjasniti za sud sporna pitanja o uzroku nastanka tužiočevog oboljenja i udjela vojnog invaliditeta u tjelesnom oštećenju zbog nastalog oboljenja, sud je imao obavezu postupiti po prijedlogu tuženog i u smislu stava 2. člana 25. ZUS, održati usmenu raspravu i donijeti odluku u smislu člana 51. ZUS.

Iz iznijetih razloga po ocjeni ovog suda pobijanom presudom su ostvareni razlozi iz odredbe člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tuženog uvažava i pobijana presuda ukida, na osnovu odredaba člana 40. ZUS te predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje.

Zapisničar
Mira Mačkić

Predsjednik vijeća
Edina Čupeljić

Tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić